

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Øvelseskatalog til undervisere på International Virksomhedskommunikation (SIV)

Digitale værktøjer i sprog- og kommunikationsarbejde

Bundgaard, Kristine; Dam, Lotte

Publication date:
2021

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Bundgaard, K., & Dam, L. (2021). Øvelseskatalog til undervisere på International Virksomhedskommunikation (SIV): Digitale værktøjer i sprog- og kommunikationsarbejde. Aalborg Universitet.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

AALBORG UNIVERSITET

FAKULTETETS DIGITALISERINGSINDSATS 2020

**ØVELSESKATALOG TIL UNDERVISERE PÅ INTERNATIONAL
VIRKSOMHEDSKOMMUNIKATION (SIV):
DIGITALE VÆRKTØJER I SPROG- OG
KOMMUNIKATIONSARBEJDE**

Udarbejdet af:

Kristine Bundgaard & Lotte Dam

Med input fra:

Ulla Konnerup og Jonas Svenstrup Sterregaard, PBL Digital

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Emne 1: Introduktion til maskinoversættelse.....	4
Emne 2: Kvalitetsniveauer i maskinoversættelse.....	6
Emne 3: Automatisk tekstgenerering.....	7
Emne 4: Automatisk tekstgenerering: resumé	9
Emne 5: Korpusværktøjer.....	10
Overvejelser om udprøvning og evaluering.....	12

Indledning

Digitaliseringen sætter sit præg på de fleste områder og arbejdspladser i samfundet, også på universitetet. På det Humanistiske Fakultet på AAU er det kommet til udtryk ved en digitaliseringsindsats i 2020, som bl.a. har udmøntet sig i fællesvalgfag på fakultetet samt uddeling af midler til specifikke digitaliseringsprojekter til brug på de forskellige uddannelser samt digitalisering af studieordningerne.

Ikke mindst inden for sprog og kommunikation er digitaliseringen tydelig, idet den påvirker og forandrer arbejdsopgaverne på en meget direkte måde. Digitale værktøjer bliver i stigende grad brugt af virksomheder og organisationer til at understøtte arbejdet med sprog og kommunikation, bl.a. i form af oversættelsesteknologi, automatiske tekstgenereringsværktøjer og grammatiske hjælpeværktøjer.

I Kommunikation og Sprogs faglighedsundersøgelser fra 2017 og 2021¹ er det tydeligt, at ekstern kommunikation og skriftlig kommunikation (tekstproduktion, redigering, korrekturlæsning) er blandt de allerhyppigste arbejdsopgaver, ligesom oversættelse fortsat er en almindelig arbejdsopgave blandt sprog- og kommunikationsmedarbejdere. Som noget nyt i den helt nye undersøgelse fra 2021 er arbejdsopgaver inden for området kunstig intelligens eller automatiseret tekstproduktion kommet med på listen (10% angiver, at de i én eller anden grad arbejder med det). Dette synes at være i tråd med en kommunikationscheftsundersøgelse gennemført af Kommagasinet og Kommunikationsforum i 2018, som viste, at kompetencer inden for robotgenereret/automatiseret indhold er de næstmest efterspurgte blandt kommunikationschefer.

Det fremstår derfor centralt, at vi som uddannelse introducerer de studerende til relevante digitale værktøjer for at styrke deres employability, og det er det, dette øvelseskatalog har som formål. Endvidere styrker øvelserne de studerendes kritisk refleksive kompetencer ift. at analysere og udvælge relevante digitale værktøjer i henhold til deres muligheder og begrænsninger. Øvelseskataloget er inddelt i fem forskellige emner, og til hvert emne giver vi en introduktion, opstiller læringsmål samt beskriver konkrete øvelser. Vi håber, at den enkelte underviser finder inspiration i kataloget til undervisningen i digitale værktøjer. Afslutningsvis beskriver vi nogle ideer til, hvordan maskinoversættelse kan indgå i udprøvning som en del af eksamensopgaver.

¹ For de specifikke procenttal se: <https://kommagasinet.dk/saadan-er-dit-arbejdsmarked-lige-nu/> samt <https://kommagasinet.dk/kommunikation-sprog-og-marketing-i-2021-her-er-de-11-mest-almindelige-opgaver/>

Emne 1: Introduktion til maskinoversættelse

I oversættelsesopgaver på arbejdsmarkedet har oversættelsesteknologi, herunder maskinoversættelse, i dén grad gjort sit indtog. I en professionel sammenhæng er oversættelse derfor i dag i højere grad et spørgsmål om at efterredigere tekst, end det er et spørgsmål om at oversætte fra "scratch". Derfor bør de studerende i løbet af deres uddannelse få en viden om teknologien samt færdigheder i at anvende den, herunder at efterredigere (*post-editere*) maskinoversat tekst. Et højt sprogligt niveau i fremmedsproget og i dansk samt viden om fx genrer, tilgange til kommunikation og oversættelsesteori er forudsætninger for at kunne foretage en kvalificeret efterredigering af maskinoversat tekst. Disse kompetencer er derfor en vigtig del af nedenstående øvelser.

Der findes meget specialiserede værktøjer til brug i professionel sammenhæng, men også mange værktøjer, som er let og frit tilgængelige for lægmand. Ét af de mest kendte værktøjer er Google Translate, som kan oversætte mellem 109 sprog og bliver brugt mange milliarder gange om dagen. Også i Word er der nu, via Microsoft Translator, mulighed for at lade dele af eller et helt dokument maskinoversætte med et enkelt klik. Udgangspunktet for øvelseskataloget er, at teknologier som maskinoversættelsessystemer er allestedsnærværende nu, og at de studerende formentlig bruger dem, uanset om de integreres i undervisningen eller ej. Desuden bliver maskinoversættelsessystemerne bedre og bedre, så selvom de langt fra er perfekte, bør de studerende lære, hvordan de kan bruge værktøjer som fx Google Translate konstruktivt, herunder hvilke fejl og uhensigtsmæssigheder værktøjerne typisk laver. Derudover bruges værktøjer som Google Translate formentlig ikke kun af de studerende, når de laver deciderede oversættelsesopgaver, men også som hjælpemiddel til egen tekstproduktion.

Også på ungdomsuddannelserne er der efterhånden en opmærksomhed omkring oversættelsesteknologiens relevans for sprogfagene, hvilket på sigt kan få en betydning for den studentermasse, vi modtager (se bl.a. Caviglia, Francesco og Christian Dalsgaard (2021): Sprogteknologier: er de snyd eller læringsunderstøttende ressourcer? *Sprogforum* 72).

Læringsmål

- Viden om maskinoversættelse
- Færdigheder i at evaluere og efterredigere maskinoversat tekst
- Kompetence til at reflektere over teknologien, herunder dens muligheder og begrænsninger.

Øvelse 1.1

I en lektion maskinoversættes en udgangstekst, fx ved hjælp af Google Translate. De studerende evaluerer den maskinoversatte tekst på basis af følgende parametre:

- *Adequacy*: dette begreb henviser til, om de enkelte maskinoversatte segmenter udtrykker samme betydning som de udgangssproglige segmenter.
- *Fluency*: dette begreb henviser til, om de enkelte maskinoversatte segmenter er grammatisk korrekte, og om sproget i segmenterne er flydende.
- *Sammenhæng i måltæksten som helhed*: her henvises til, om der er kohæsion og kohærens i måltæksten som selvstændig tekst, fx om de enkelte segmenter hænger hensigtsmæssigt sammen
- *Måltækstens opfyldelse af sit formål*, fx i relation til genren.

De studerende markerer fejl/uhensigtsmæssigheder i løbet af øvelsen og skaber sig efterfølgende et overblik over den type fejl/uhensigtsmæssigheder, som maskinoversættelsesværktøjet laver.

Øvelsen kan enten laves på baggrund af:

- en kladdeoversættelse af samme udgangstekst, som de studerende har lavet som forberedelse til lektionen. Som instruktion til øvelsen instrueres de studerende om, at oversættelsen skal laves uden brug af maskinoversættelse. I lektionen sammenligner de studerende i par eller grupper desuden deres egne oversættelser med den maskinoversatte version.
- eller en udgangstekst, som de studerende ikke selv har oversat i forvejen.

Øvelse 1.2

I en lektion maskinoversættes en udgangstekst, fx ved hjælp af Google Translate. De studerende efterredigerer derefter den maskinoversatte tekst i par eller grupper med udgangspunkt i evalueringen i øvelse 1.1, så målteksten bliver en hensigtsmæssig gengivelse af udgangsteksten og en flydende og sammenhængende tekst, der opfylder sit formål. De studerende diskuterer løbende de nødvendige rettelser og reflekterer over, om maskinoversættelse er et godt arbejdsredskab – kan det fx give god inspiration, går oversættelsesprocessen hurtigere, kan man komme til ukritisk at acceptere maskinoversættelsessystemets forslag, og er det utilfredsstillende, at oversættelsesprocessen på sin vis bliver reduceret til redigering?

Øvelse 1.2 bygger oven på øvelse 1.1, men det er også muligt at lave den uden at have gennemført en så systematisk evaluering af den maskinoversatte tekst, som det er skitseret i øvelse 1.1.

Øvelse 1.3 (særligt til Erhvervsjuridisk kommunikation)

I en lektion maskinoversættes en juridisk udgangstekst vha. både Google Translate og eTranslation, EU's maskinoversættelsessystem, der bruges i Generaldirektoratet for Oversættelse (DGT), og som primært oversætter lovgivningstekster til de officielle EU-sprog. De studerende sammenligner de maskinoversatte tekster fra de to værktøjer og reflekterer over fordele og ulemper.

Underviserne og de studerende skal forinden registrere sig i eTranslation her:

<https://webgate.ec.europa.eu/etranslation/public/welcome.html>

Via "Translate text" øverst kan man indtaste tekstbidder (ligesom i Google Translate). Via "Translate documents" kan man uploade et helt dokument, som man efterfølgende modtager en maskinoversat tekst af pr. mail.

Eksempler på litteratur

- Neural oversættelsesteknologi prøver at kopiere din hjerne:
<https://kommagasinet.dk/neural-oversaettelsesteknologi-proever-at-kopiere-din-hjerne/>
- Kapitel 2 (*Introducing Machine Translation-assisted Translation Memory translation*) i følgende:
https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/316461602/PhD_thesis_Kristine_Bundgaard.pdf

Emne 2: Kvalitetsniveauer i maskinoversættelse

Selvom vi på sproguddannelser typisk arbejder med oversættelse ud fra en forestilling om, at oversættelser skal være ”perfekte”, gradbøjes kravet til oversættelseskvalitet i praksis. Maskinoversættelse bruges fx i nogle sammenhænge, hvor det ikke ville være realistisk at have menneskelige oversættere til at kvalitetssikre maskinoversat tekst. Maskinoversættelse bruges i disse situationer derfor i ”rå” form, hvilket kan være godt nok, da alternativet ville være, at der slet ikke var nogen oversættelse. Det foregår fx ved såkaldt *user-generated content* som fx Facebook-opslag og TripAdvisor-anmeldelser samt ved fx produktbeskrivelser på Amazon og Miinto. I andre tilfælde er der, alt efter brugssituationen og dermed oversættelsens formål, brug for en efterredigering (*post-editing*) af den maskinoversatte tekst, men også her er der forskellige krav til omfanget af efterredigeringen og dermed til kvaliteten. Man skelner typisk mellem *light post-editing* og *full post-editing*. Organisationen *Translation Automation User Society* (TAUS) har udarbejdet nogle alment anvendte retningslinjer i tilknytning hertil og skelner mellem hhv. ”*Guidelines for achieving “good enough” quality*” og ”*Guidelines for achieving quality similar or equal to human translation*” (se linket til TAUS’ retningslinjer nedenfor).

Læringsmål

- Viden om kvalitetsniveauer i maskinoversættelse
- Færdigheder i at efterredigere maskinoversat tekst, så den opnår et kvalitetsniveau, der er tilpasset en given brugssituation
- Kompetence til at reflektere over kvalitetsniveauer af oversættelse i relation til forskellige brugssituationer.

Øvelse 2.1

I en lektion skal de studerende i par eller grupper indledningsvist diskutere, hvilke teksttyper der er relevante at oversætte i forskellige brugssituationer i en professionel sammenhæng. Dernæst skal de diskutere, om en oversættelse af de pågældende teksttyper kræver *light* eller *full post-editing* (eller et sted midt imellem). Efterfølgende udvælger de studerende en tekst og maskinoversætter den, fx ved hjælp af Google Translate. De studerende efterredigerer dernæst den maskinoversatte tekst iht. den brugssituation, de har forestillet sig, dvs. ved at anvende de retningslinjer, der er anført under ”*Guidelines for achieving “good enough” quality*” eller ”*Guidelines for achieving quality similar or equal to human translation*”.

Eksempler på litteratur

- TAUS guidelines: <https://www.taus.net/academy/best-practices/postedit-best-practices/machine-translation-post-editing-guidelines>

Emne 3: Automatisk tekstgenerering

Der er kommet forskellige værktøjer på markedet, som automatisk kan generere tekst ud fra forskelligt input fra brugeren, fx stikord. I en professionel sammenhæng kan man fx forestille sig at bede et sådant værktøj om at producere en kortere tekst om en virksomheds primære produkt eller ydelse, som kan efterredigeres efter behov. Værktøjerne er stadig så nye, at vi forskningsmæssigt ikke ved særlig meget om dem, herunder kvaliteten af de tekster, de producerer, men vores tests tyder på, at kvaliteten kan være meget forskellig og strække sig fra ubrugelig til anvendelig med ét eller andet omfang af efterredigering.

Alt efter hvilken type tekst de studerende prøver kræfter med i nedenstående øvelse, og hvilke stikord de ”fodrer” værktøjet med, kan de således opleve svigende kvalitet og i varierende grad opleve, at værktøjet er et konstruktivt hjælpemiddel til tekstproduktion. Formålet med nedenstående øvelse er således primært at give de studerende et indblik i den nyeste tekstproduktionsteknologi, som kan forventes at blive bedre og bedre og også komme til at fylde i de studerendes fremtidige arbejdsliv (jf. katalogets indledning). Dette indebærer også, at de bliver bevidste om de problematikker, værktøjerne kan give anledning til. Der kan fx være tale om faktuelle fejl og irrelevant information i den tekst, der produceres, og teksten kan indeholde bias i form af stereotype reproduktioner i relation til fx køn og religion. De faktuelle fejl og stereotype reproduktioner er fx blevet problematiseret i relation til GPT-3, som blev lanceret i 2020, og som bl.a. er et automatisk tekstgenereringsværktøj. Adgangen til GPT-3 er dog begrænset til en meget lille gruppe.

Læringsmål

- Viden om automatisk tekstgenerering
- Færdigheder i ved hjælp af automatiske værktøjer at generere tekster samt at evaluere dem
- Kompetencer til at reflektere over teknologiens muligheder og potentielle konsekvenser.

Øvelse 3.1

I nedenstående øvelse kan fx Article Forge (<https://www.articleforge.com/login>) og/eller Sassbook AI Writer (<https://sassbook.com/ai-writer>) bruges. Brugen af Article Forge kræver en licens, som vi på nuværende tidspunkt har ni af (kontakt os ved interesse). Licenserne udløber i slutningen af februar 2022, medmindre vi får midler til at forlænge dem. Sassbook AI Writer er gratis.

I en lektion skal de studerende i par eller grupper udvælge et emne, som det i en professionel sammenhæng er relevant at skrive en kort tekst på engelsk om. Det kunne fx være, at de studerende forestiller sig at skrive en tekst for Novo Nordisk om insulin eller for Coca-Cola om deres CSR-politik. Dernæst skal de studerende overveje, hvilke keywords og sub-keywords (hvis de arbejder med Article Forge) eller emne og ”prompt” (hvis de arbejder med Sassbook AI Writer), der bedst beskriver emnet for den tekst, de vil producere. Efterfølgende skal de generere en tekst ud fra dette input. Herefter skal de studerende evaluere den genererede tekst, bl.a. ved at overveje, om indholdet fremstår relevant og faktisk korrekt, og om teksten er velformuleret (fx ift. sproglig korrekthed, kohæsion og kohærens). Øvelsen kan evt. afrundes med, at de studerende reflekterer over, om et sådant værktøj er eller kan blive et konstruktivt hjælpemiddel til tekstproduktion, og i givet fald hvilke teksttyper og hvilke brugssituationer, det ville egne sig til.

Bagefter kan de studerende evt. prøve at rette i det input, de “fodrede” værktøjet med, og se, om det gør en forskel for den genererede teksts kvalitet.

Eksempler på litteratur

- “Kan kunstig intelligens skrive som Yahya Hassan og H.C. Andersen? Vi har gjort forsøget”, *Information*, 1. februar 2021 (artiklen kan vha. titlen søges frem hos Infomedia via dette AUB-link og ved at ændre ”Periode”, så den omfatter den 1. februar 2021):
<http://zorac.aub.aau.dk/login?url=http://autologin.infomedia.dk/mediarkiv>)
- Podcast: “Kunstig intelligens skriver som mennesker”:
https://www.radio4.dk/program/techtopia/?id=kunstig-intelligens-skriver-som-mennesker_ep_06_09_20

Emne 4: Automatisk tekstgenerering: resumé

En specifik type automatisk tekstgenerering er det automatisk genererede resumé. Her taler man om hhv. *extractive* og *abstractive summarization*. Ved *extractive summarization* skal værktøjet identificere vigtige passager i en original tekst og sammensætte dem til en kortere tekst uden at ændre på de pågældende passager. Ved *abstractive summarization* skal værktøjet også identificere de vigtige pointer i den originale tekst, men skal derefter producere en helt ny tekst. I nedenstående øvelse tages der udgangspunkt i *abstractive summarization*.

Læringsmål

- Viden om automatisk tekstresumering
- Færdigheder i ved hjælp af automatiske værktøjer at generere resumeer samt at evaluere kvaliteten
- Kompetencer til at reflektere over teknologiens muligheder og begrænsninger.

Øvelse 4.1

Man kan søge sig frem til rigtig mange automatiske resumeringsværktøjer på nettet, heriblandt Quillbot (<https://quillbot.com/summarize>) og Sassbook AI Summarizer (<https://sassbook.com/ai-summarizer>). I Quillbot vælges "Paragraph" øverst, og i Sassbook AI Summarizer vælges "Abstractive" under "Method". Øvelsen forudsætter, at man i undervisningen på forhånd har talt om resuméet som genre, fx med udgangspunkt i kapitlet af Ditlevsen et al., som er nævnt nedenfor.

I en lektion genererer de studerende i par eller grupper et resumé af en længere tekst vha. et automatisk resumeringsværktøj. Dernæst skal de overveje, om resuméet lever op til et resumé's genrekonventioner, og om teksten er velformuleret. Øvelsen kan evt. afrundes med, at de studerende reflekterer over, om et sådant værktøj er et konstruktivt hjælpemiddel til tekstresumering.

Øvelsen kan enten laves på baggrund af:

- et resumé af samme originaltekst, som de studerende har lavet som forberedelse til lektionen. I lektionen sammenligner de studerende i par eller grupper desuden deres egne resumeer med det automatisk genererede resumé.
- eller en originaltekst, de studerende ikke selv har lavet et resumé af i forvejen.

Eksempler på litteratur

- Ditlevsen et al. 2007. "Tekstreferat." I *Sprog på arbejde – kommunikation i faglige tekster*, Ditlevsen et al., 265-276. København: Samfundslitteratur.

Emne 5: Korpusværktøjer

Korpusværktøjer kan bl.a. bruges til at identificere, hvad der er typisk sprogbrug, fx kollokationer, ordkombinationer og synonymmer, og på den måde tilbyde byggesten og tjene til inspiration til ens egen tekstproduktion. Eksempler på korpusværktøjer er Sketch Engine (<https://www.sketchengine.eu>) og AntConc (<https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>), som nedenstående øvelser tager udgangspunkt i.

Login i Sketch Engine her: <https://auth.sketchengine.eu/#login> ved at vælge ”Institutional login” og ”Aalborg University”.

AntConc skal downloades via linket ovenfor.

Læringsmål

- Viden om korpusværktøjer, her i form af Sketch Engine
- Færdigheder i at anvende korpusværktøjer i arbejdet med tekstproduktion
- Kompetencer til at sætte sig ind i anvendelsen af nye korpusværktøjer og reflektere over deres anvendelighed i tekstproduktion.

Øvelse 5.1

Som forberedelse til denne øvelse laver de studerende en kladdeoversættelse af en udgangstekst. I lektionen identificerer de studerende i par eller grupper substantiver i oversættelsen, der optræder sammen et verbum eller et adjektiv. Dernæst slås disse op via Word Sketch-funktionen i Sketch Engine med henblik på at undersøge, om de løsninger, de studerende har fundet frem til, repræsenterer kollokationer eller typiske ordkombinationer, dvs. almindelig sprogbrug, og om korpusværktøjet i modsat fald kan give inspiration til andre løsninger. Denne øvelse kan også laves med andre ordklasser, der indgår i kollokationer eller andre ordforbindelser.

Øvelse 5.2

I en lektion skal de studerende i par eller grupper skrive en tekst om et emne, de selv eller underviseren vælger. De skal dernæst identificere centrale termer, som de forventer skal indgå i teksten. Efterfølgende skal disse indtastes i Word Sketch-funktionen i Sketch Engine med henblik på at finde inspiration til deres tekstproduktion. Derpå produceres teksten, idet de studerende inddrager kollokationer og ordkombinationer fundet i Sketch Engine.

Grundet Sketch Engines mange brugbare funktioner som redskab for sprogstuderende kan det også være fint at give de studerende rum til at arbejde med redskabet introspektivt.

Øvelse 5.3

Som forberedelse til en lektion skal de studerende downloade AntConc samt lave en samling af fremmedsproglige tekster fra en bestemt genre, fx salgs- og leveringsbetingelser, CSR-rapporter eller indlægssedler. I undervisningen skal de studerende importere teksterne i AntConc, hvorefter de skal søge på centrale begreber, som underviseren har udvalgt. Formålet med dette er, at de studerende identificerer kollokationer og hyppige hele formuleringer i den pågældende genre. Øvelsen kan også knyttes til en specifik oversættelsesopgave, hvor de studerende først skal identificere centrale begreber i udgangsteksten, dernæst finde frem til potentielle oversættelser af begreberne og så søge på disse i deres korpus i AntConc. Et yderligere formål med dette er, at de studerende kan efterprøve, om de har fundet frem til de rette oversættelser.

Eksempler på litteratur

- How to start with Sketch Engine: [\h](https://www.youtube.com/watch?v=f4eszLB47Qk)
- Word Sketch – analyse collocations in a corpus:
<https://www.youtube.com/watch?v=tKdEa1E-p2Y>
- AntConc Tutorial: <https://www.youtube.com/watch?v=O3ukHC3fyuc>

Overvejelser om udprøvning og evaluering

Udviklingen inden for digitale værktøjer til sprog- og kommunikationsarbejde medfører som nævnt i katalogets indledning, at vi bør introducere de studerende til relevante digitale værktøjer. Samtidig bør vi overveje, om udviklingen bør få betydning for den måde, vi udprøver vores fag på, og den måde, vi evaluerer de studerendes opgaver og eksamensbesvarelser på. Maskinoversættelse (emne 1 og 2 i dette katalog) er sammen med korpusværktøjer det område, hvor de studerende aktuelt kan få mest hjælp af de digitale værktøjer, og da der er nogle særlige problematikker forbundet med maskinoversættelse i relation til eksamen, vil nedenstående overvejelser koncentrere sig om disse emner.

Flere af os har efterhånden selv for vane at maskinoversætte en udgangstekst i fx Google Translate, som vi planlægger at bruge i en eksamensopgave, for at få en fornemmelse af den kvalitet, de studerende kan nå frem til blot ved at indtaste teksten i dette værktøj. Indimellem vil den maskinoversatte tekst være af forholdsvis lav kvalitet, og såfremt den studerende efterredigerer meget, vil oversættelsen i høj grad være udtryk for den studerendes egne kompetencer. Den maskinoversatte version kan i andre tilfælde være af så god kvalitet, at den pågældende opgave kun i begrænset omfang vil være udtryk for den studerendes faktiske kompetencer, hvis den studerende ellers har gjort brug af maskinoversættelsessystemet. I sidstnævnte tilfælde vil vi formentlig fravælge netop den udgangstekst og lede efter en ny, hvilket hurtigt kan blive en blive en tidskrævende affære, særligt efterhånden som værktøjet bliver bedre. Desuden kan de studerende jo tænkes at bruge et andet maskinoversættelsesværktøj end det, vi har afprøvet udgangsteksten i, og dermed få en anden kvalitet at arbejde ud fra, end vi havde forudset. Endelig kan vi, så længe vi ikke beder dem om at angive det i eksamensbesvarelsen, ikke nødvendigvis afgøre, om de faktisk har brugt maskinoversættelse.

Det medfører en række spørgsmål, som vi ikke har de endelige svar på, men som vi i fællesskab bør reflektere over i takt med udviklingen af de forskellige værktøjer. Et forslag kunne være, at de studerende skal skrive i eksamensbesvarelsen, om de har brugt maskinoversættelse, og i givet fald hvilket system de har brugt, og på hvilken måde og/eller i hvilket omfang. Dette kræver dog, at brugen bliver aftabuiseret, da de studerende ellers kan være nervøse for, at det er en ulempe for dem at angive det. En anden idé kunne være at lave opgaver, hvor de studerende specifikt bliver bedt om at maskinoversætte en tekst og indlevere både den "rå" maskinoversættelse og en efterredigeret version og kommentere deres ændringer. Vi kan dermed bedre vurdere, om den studerende har formået at forholde sig kritisk til maskinoversættelsen og forbedre den. Desuden bør vi overveje, hvad vægtningen af oversættelsesopgaver og kommenteringsopgaver skal være. Vi foreslår, at vi, gradvist, efterhånden som maskinoversættelsesværktøjerne bliver bedre, lader de studerendes refleksioner over deres valg (fx i relation til sprogtypologiske forskelle og oversættelsesstrategi) fylde mere end tidligere.